

Адыгэир хэлэжьэшт

Урысые Федерацием и Президент Феде-
ральна Зэлукэм фильтэхыгъэ Дэлгасальэм
пшъэриль къащыфишыгъэхэр гъецкэлгэнхэм
епхыгъэу 2020-рэ ильесим кыщегъэжъагъэу
2023-рэ ильесим нэс кызэлзызыубытырэ
проектым тетэу къоджэ псэуплэхэм е къалэу
нэбгырэ мин 50-м шомыкіэу зыщыпсэухэ-
рэм юф ашызышэнэу клошт къэлэгъаджэхэм
зэтигъоу сомэ миллион аратыщт.

Мы лъэхъаным Урысые Фе-
дерацием гъесэнгъэмкэ и
Министерствэ федеральнэ пор-
талэу «Къоджэ къэлэгъадж»
зыфилоу зэхигъэуцаагъэм Уры-
сые Федерацием ишъолыр
пстэуми арят организации-
хэу гъесэнгъэ зыщарагъэ-
тъотихэрэм чыпэ нэклэу ялэм
фэгъэхыгъэ къэбарыр рагьо-
тэшт. Хэтре къэлэгъаджи а
порталым ишыкігъэ къэбарыр
къырихын ыльэкъыщт ыкы про-
граммэм хэлажэв зэрэшон-
гъомкэ лъэу тхълыр ыты-
шьущт. Порталыр: <http://zem-teacher.edu.ru>.

Зэтэгъо ахъщэр зылэклиагъэ-
хъаштхэр зэнэкъоку шыкіэм

тетэу къыхахыщтых. Адыгэ
Республикэм гъесэнгъэмрэ
шлэнгъэмрекэ и Министерствэ
ипресс-къулыкъу кызэри-
тыгъэмкэ, Адыгэим а ильеси
3-м къыклоц къэлэгъэджэ 39-
мэ ашт фэдэ ахъщэр кыщара-
тын алъэкъыщт.

**Мы проектым хэлэжьэн
зылэкъыщтхэр:**

— документхэр зыщатыщ-
хэм вхъулзу зыныгъжэ ильес

55-м шомыкігъэхэр;

— гъесэнгъэ зыщарагъэ-
тъотье организацье къэлэ-

гъаджэ зыщыклагъэм лъхъан-

хэш, тхъамафэм къыклоц

сыхъат 18-м нахь мымаклэу аригъэ-

хынэу пшъэриль зыфэзыши-

жыхэрэр.

— юфшынэм епхыгъэ зээз-
гъыныгъэу зэдашыщтым къы-
зэрэдилытэрэм тетэу ильеси
5-м къыклоц тхъамафэм сыхъат

18-м нахь мымаклэу аригъэ-

хынэу пшъэриль зыфэзыши-

жыхэрэр.

Адыгэ Республикэмкэ

проектым иоператор ишъэр-
ырльхэр зыгъэцаклэр Адыгэ
Республикэм гъесэнгъэмрэ
шлэнгъэмрекэ и Министерствэ
иотделуу зэхэубы-
тэгъэ гъесэнгъэм ихэхъо-
ныгъэ, регион ыкы этно-
культурнэ нэшанхэм япхы-

гъэ юфыгъохэм афэгъэза-
тьэр ары.

Проектым хэлажъэ зышто-
гъохэм документхэм япхыгъэ
юфыгъохэмкэ мыш фэдэ тел-
фонхэмкэ зафагъэзэн аль-
кыщт: 8(8772) 52-49-12, элек-
торон почтэр: 524912@mail.ru

Нэбгырэ 11-мэ зыщаушэтыщт

Урысые инеуущирэ мафэ зылэ ильэу, пэщэнгъэм мэхъанэу иэр
къызыгурыйоу ыкы ар дэгъоу зыгъэцаклэхэрэм альэнкъокэ зэхаш-
гъэ зэнэкъокуу «Лидеры России» зыфиорэр тикъэралыгъо ящэнэрэу
зыраагъэкъокы.

Юфтхъабзэм пшъэрильеу
иэр тапэкі гъэхъэгъэшүхэр
зышын амал зиэ пашхэр
къыхэгъэштыгъэнхэр, ахэм і-
пылэтуу афэхъугъэнхэр ары.

Зэнэкъокуум зэхъокыны-
гъэхэр фашыых, ау зэфэхы-
сыжъэу юфтхъабзэм иэр зы
— ышлэрэм къыщымыуцуу,

ыпекі гъэхъагъэхэр зышын
гухэль зиэхэм къэралыгъом
ишуагъэ аригъэкъынхэр ары.

Блэкигъэ ильесхэм афэдэу
заочнэ шыкіэмкэ зэфэхы-
сыжъ дэгъухэр къэзыгъэлъэтуу-
гъэхэр федеральнэ шольтырхэм
ащыкъошт финалныкъохэм ах-
лэжъэштых. Къыблэ федераль-

нэ шольтырхэмкэ юфтхъабзэр
Ростов-на-Дону щыкъошт. Мэзат-
ем и 7-м къыщыублагъэу и 9-м
нэс аш зыщаушэтыщт. Адыгэ-
им щыщ нэбгырэ 11 юфтхъа-
бзэм хэлэжъэшт.

«Лидеры России» зыфиорэр
зэнэкъокуум мыгъэ нэбгырэ
233830-мэ зыкъыщагъэлъэтууагъ,

ахэм ашыщэу 20141-р Къыблэ
федеральнэ шольтырхэм щыщых.

Ростов-на-Дону щыкъошт зэ-
нэкъокуум хэлажъэхэрэр гъэтх-
пэм и 27-м къыщегъэжъагъэу
и 31-м нэс щылэшт суперфина-
лым ихъанхэм фэбэнэштых.

Зэнэкъокуум ишапхъэхэм
къызэрэдальтырэмкэ, супер-
финальнэм нэбгырэ 300 ихъашт,
теклоногъэр нэбгыри 100-мэ
къафагъэшьошэшт. Тапэкі яшэ-
нгъэхэм ахагъэхъоным фыт-
гъэпсхъэгъэ зомэ миллион
хурэ грантыр къаратыщт. Джаш
фэдэу къэралыгъом пэщэн-
гъэ Ѣзызэхъэхэрэм юф ада-
шэн амал яшт.

Шыгу къэтэгъэкъыжы «Рос-
сия — страна возможностей»
зыфиорэр платформэм зэнэкъо-
къур зэрипроектыр. УФ-м и
Президентэу Владимир Путин
зэнэкъокуум изэхэцэн кэ-
шакло фэхъугъ.

(Тикорр.)

ШЬОЛЫРЫМ ИХЭХЬОНЫГҮЭ тегущылагъэх

Федерациемкіэ Советым и Тхъаматэу Валентина Матвиенкэмрэ Адыгэ Республикаэм и Лышьхъэу Къумпыл Муратрэ тыгъуасэ Москва Іоғшлэгъу зэлүкІэгъу Ѣзызэдиряялагъ.

Тишъольыр исоциальнэ-экономическэ хэхъоныгъэ, лъэпкъ проектхэм япхырыщын афэгъэхыгъэ йофыгъохэм атегушийгэх

Адыгейим инфраструктурэм епхыгъе проектхэр, анахъэум тьогу псэольшыныр, псырыклюаплэм ишын, зэрэщацьэа-кіэхэрэм Валентина Матвиенкэр кыкіләупчыагъ.

Къумылъ Мурат къызэриуа-
гъэмкіә, лъепкъ проектхэм ате-
гъэпсъыхъэгъе мылькоу къа-
тлупцыгъэр процент 99-м нэ-
сэү агъэфедагъ.

льзепкъ проектхэмкіә мурадхэр зэшшохыгъэнхэр ары. Ухэсигъэ паспортхэм мы ильэссымкіә кындалтытэрэ юфыгъохэм тафежъягъ», — кыlyуагъ Къумпыл Мурат.

Шыгуу къэдгээкылжын, лъэпкъ проектхэмкіэ пшъерыльхэм, къэгъэльгъонхэм ыкыл къэуххэм анэсигъэнэм пае Адыгэ Республикаем шъольтыр проект 50 щагъэхазырыгъ, ахэм аышыщэу 28-мкіэ мылькуу къатлупчи. Шъолтыр проектхэр зэрагтээцаклэрэр сүнгүлүүкүү, зөвлүү

Адыгэ Республикаэм и Пышъхъэ ипресс-къудыкъу

Иофхэм язытет зэтырагъэуцожыным пыльых

Республикэм икъэлэ шъхьа!эрэ Мыекъопэ районымрэ аышпсэухэрэм
псыр а!эк!эгъехъэгъэнэм изэтегъэуцожын зэхэщагъэ зэрэхъурэм
ына!э тет Адыгэ Республика!эм и Лышхъяу Къумп!ыл Мурат.

Адыгейим и Премьер-министр
стрэу Александр Наролиним
тхъаметагъор зыщзыэрхъэгэ
зэхэсгыгъоу тыгъуас щыагъэм
ошэ-дэмьшэ гумэкыгъом идэ-
гъэзыхъын илофыгъохэм щате-
гушыагъэх.

Іофтхъабзэм хэлэжьагтъэх Адыгейим и Лышьхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацэ ишаэү Владимир Свеженец, вице-премьерэу Сапый Вячеслав, Мыекъопэ районым иадминистрацэ ишаэү Олег Топоровыр, Мыекъуалэ имэр ившъэрлыхъэр зыгъэцкілэрэ Китарые Аслъян, хъызмэтшалпэу «Майкопводоканал» зыфилорэм ишаэү Атэжыхъэ Султлан, УФ-м ошэ-дэмышлэ љофхэмкэ и Министерствэрэ Роспотребнадзорым-ре Адыгейимкэ я Гъэлорышла-Плэхэм ялгыклохэр.

Күштүхъялташым къарык! Еу
псыр къазэраләкхахъэрим, Мыек-
къопе районым ипсәуп! Ехэм
игъом псыр афащэным ылъэ-
нүңкәкә. Йофум язытыт зы-

фэдэм изэфэхьысыжьхэр къэ-
заргуулжэх ашыгъах

Предприятие «Майкопводоканалым» кызыэртырэмкіэ, тофхэм язытет зылкъ еуцожбы. Псыубытыпіе псезульәхэм арытыр шапхъеу щыләхэм занессыжыкіэ, ыпекіэ тоф зерашшәштүгъе шыкіем ахэр төхважбыштых. Анахъеу мыр зыфәгъезхывытъэр Мыекъопе районыр ары.

— Псэу аугъоирэр макэл, ашт кыххэкыкэ зэптугью фэхьузэ ар псэупхэм ашыщхэм алхахъэ. Ау едзыгью-едзыгью системэм псыр рагъахъо. Йофхэм язытет зыпкь игъэуцожыгъэнэм амалэутилэр зэкэл етхылтэнэу, цыфхэм ягуэмэлгъохэр зэхэт-фынхэу, зыныбжь хэктата-гъэхэм ыкли ыспылгыу зищи-клагъэхэм тиштуагъэ ядгъэ-кынену Адыгейм и Лышхъэ пшъэриль къытфигъэуцугъ, — къытуагъ Александр Наро-биним.

Мыекъяапэ щыпсэухэрэм шыла мазам и 20-м днады-

жым псыр къафатууңыжыгъ..
Джырэ уахтэм ىофхэм язытет
зыпкъ еуцожыбы. Псыр псөүа-
льэхэм арэхъожыбы. Чыпчылумэ
псыр афалуащэ. Шъолырым
икъушхъэхэм псыр зэраачы-
мак!эм къыхэк!еу аварием
ыпек!э шэпхъэ гъэнэфагъэхэм
атетэу псыр Мыекъуапэ къы-
лэклахъэштыгъ, непи арэущтэу
щыт. Синоптикхэм кызыэрраты-
рэмк!э, охътэ благъэхэм ом
изытет зызеблихъущт, Мые-
къопэ псырыкъуап!эм ىофшэн
зыпкъ иуцожыным ар фэло-
рыш!ещт.

Адыгейим и Лышхъэ пшъэръялъэу къыгъеуцугъэм диштэу цыфхэм псыр афэзыщттехнике тедзэр Мыекъопэ районным агъэкъуагъ. Псыр зыуащэрэ чыпъехэм япчъагъе нахъыбэ шыгъэнэир, ахэр унхэм нахъ апэблагъэу щытынхэр мыш дэжым анахъ шхъал. Зыныбжъ хэкъотагъэхэм, ветеранхэм, зизакьюо псэурэ пенсионерхэм ыкъи сэкъатныгъэзиахем анала атырагъатынау.

муниципалитетым ипащэхэм
пшъерыль афашыгъ. Закъы-
фэзыгъазэхэрэм ялофыгъохэм
псынкэу ахэлтэйнхэм ыкы ахэр
зэхэфыгъэнхэм, джаш фэдэу
псым икъетынкэ юофхэм язитет
зыгадам, елхынга къабарын

зэпыугъо фэмыхъо цыфхэм альгъе!эсыгъэним пстэуми ана!э тырагъетынэу АР-м и Лышьхъэ къафижэпытагь.

*Адыгеим и Лышъхъэ
ипресс-къулпыкъу*

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэр гухэкъышхо щыхъо фэтхъаусыхъэ
Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэ игудзэу, аграрнэ
политикэмкэ, мыльку ыкъи чыгу зэфыщтыкъэхэмкэ икомитет итхъаматэу Шъэо
Аскэр Хъаджумар ыкъом ыш зэрэшмылэжьым фэш.

Яхэгъэгу къаухъумэным фэхъазырых

УФ-м лъэпкъ гвардиемкэ и Федеральнэ къулыкъу АР-мкэ и Гъэйорышаплэ 2019-рэ ильэсым 1оф зэришлагъэм изэфэхысыжъхэм ыкчи тапэкчи пшъерильеу зыфиғэуцужъхэрэм афэгъэхыгъэ зэхэсигьо джырэблагъэ щылагъ.

Іофтхъабзэм хэлэжьагъэх АР-м и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации илашээ Владимир Свеженец, АР-м и Къэралыгъ Совет — Хасэм идепутатэу Александр Лобода, АР-м хэгъэгү клоц 1оффхэмкэ иминистрэу Владимир Алай, хэбзэхуумэкю къулыкъухэм ялашхээр.

Гъэйорышаплэ имашээ Александр Порва зэхэсигьом хэлажьэхэрэм шуфэс гүшүэхэмкээзагъ. Аш къызэриуагъэмкээ, мы мафэм ехъулэу гъэйорышаплэ къулыкъушэхэмкээ, техникимки икьюу зэтегъэпсихъагъ. Къулыкъум ишшээриль шхъалэхэм ашыщ общественэ рэхъатныгъэр, къэралыгъ объектхэр къэухумэгъэнхэр ары.

2019-рэ ильэсым инвестиционнэ форумуу ыкчи саамитэу «Россия — Африка» зыфилоу Шячэ щыкулагъэхэм гъэйорышаплэ иподразделение икьюушигъэхэр щынэгъончэйнкээ чанэу хэлэжьагъэх, общественэ рэхъатныгъэр къаухумагъ. Аш нэмийкэу 2019-рэ ильэсым Темир-Кавказ шольтырым хэ-

льэпкъ гвардием и Гъэйорышаплэу Адыгэим щылэм осешу къизэрэфашыгъэр ыкчи апэрэ чылпэр къизэрэфагъэшьшагъэр.

Нэужым лъэпкъ гвардием игъэйорышаплэу АР-м щылэм 2019-рэ ильэсым 1оф зэришлагъэр, гъэхъагъэу яхэгэр къизэфихысыжыгъ аш иштаб илашээ Д. Легенький. Аш къызэриуагъэмкээ, 2019-рэ ильэсым лъэпкъ гвардием икьюушигъэхэм анахъэу анаэ зытирагъэтэгъэр къэралыгъ ыкчи общественэ щынэгъончъянэ, цыфхэм яфитынгъэхэр ыкчи юшхъафитынгъэ къэухумэгъэнхэр ары.

2019-рэ ильэсым инвестиционнэ форумуу ыкчи саамитэу «Россия — Африка» зыфилоу Шячэ щыкулагъэхэм гъэйорышаплэ иподразделение икьюушигъэхэр щынэгъончэйнкээ чанэу хэлэжьагъэх, общественэ рэхъатныгъэр къаухумагъ. Аш нэмийкэу 2019-рэ ильэсым Темир-Кавказ шольтырым хэ-

хэгэрэ Республиктэ Дагъыстан къулыкъур щахыгъ. Джаш фэдэу АР-м хэгъэгү клоц 1оффхэмкэ и Министерствэрэ гъэйорышаплээрэ зэгүүсэхэу общественэ-политическэ ыкчи мэхъанэшко зиэ 1офтхъабзэхэу тишшэхээрэ юшхъафитынгъэхэр лъэпкъ

рышаплэ иподразделение дэгээгээ 543-рэ 1оагъ, ахэм зэклэмки нэбгырэ 8500-рэ ыкчи пилот зэрымыс къэзэбыбыхъэрэ аппарат 256-рэ ахагъэлэжьагъэр. 1офтхъабзэу зэхажагъэхэм яшуагъэкэ бзэджэшагъэ зезыхъагъэу зэгүцэфхэрэ нэбгырэ 84-рэ къаубыгъ, администрэвтнэ хэбзэгъэуцугъэр зыукъогъэ нэбгырэ 260-рэ ахгэунэфигъ.

Шъолъырим ит псэуадлэхэм якъэхъумэнкээ республикэм ивнэвэдомственэ къулыкъур чанэу 1оф юшлагъ. Ахэм къягъэгъунэрэ фээтэрхэм, псэуадлэхэм ыкчи псэуадлэхэм ятгыуагъэхэу хувьшэгъэшагъэ зыпари къыхагъэшагъэгъэп.

Джааш фэдэу 1ашэр къызэрэрагъэкокырэм, аш зэрэлтийнгээрэм ятугъу къышыгъи штабын илашээ. Аш къызэриуагъэмкээ, 1ашэр агъэфедэн фитэу тиеспубликээ Изын къызэрэгтэгъэхэм ятгыа гээдэг нэбгырэ 12674-рэ мэхъу, ахэм пкыгыгъо мин 22-м ехъу аялэкэл. Мы лъэнэйкъомкээ ёшыгъэхэм хэбзэгъэуцугъэр гъогоогуу минийн ехъурэ аукъуагъэу къыхагъэшагъ.

Аш нэмийкэу гъэйорышаплэ иструктурэ къыдыхэлтэгээ тэгээдэгээ чанэу хэлэжьагъэх, общественэ рэхъатныгъэр къаухумагъ. Аш нэмийкэу 2019-рэ ильэсым Темир-Кавказ шольтырым хэ-

къух, щылагъэу е гумэкыгъоу къэуцухэрэ дэгээзэхыгъээнхэмкээ аш фэгъэзагъэхэм пшъэрильхэр афаших.

АР-м и Лышхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации илашээ Владимир Свеженец АР-м и Лышхъэрэ Къумыл Мурат ўцэкэ 1офтхъабзэу гүшүэхэмкээ закыфигъэзагъ.

— Тишильыр щылэхэрээм яшынэгъончъагъ ары пшъэриль шхъалэу тиэр. Республиктэ юшыгъэлэхэмкээ нахышилоу гъэпсигъээнхэмкээ лъэпкъ гвардием мэхъанэшко зэрилм щеч хэлээп. Мы структурэм юшыгъи къулыкъушэхэр мымакиэу хэтых, къулыкъум пшъэрильэу къафигъэуцугъэр дэх имылэу агъэцакэ. Ахэм патриотизмэу ахэллыр хэткли юшыгъэхэмкээ юшыгъэрэ. Тиеспубликэ юшыгъэлэхэмкээ цыфхэм яшынэгъончъагъ къэухумэгъэнхэмпээлэхээрэгээр гвардием икьюушигъэхэм тапэкчи зэрэгэлэшыгъэхэм, къэралыгъом ахэм къафишырэ пшъэрильхэр зэришагъээм тетэу, 1оэлэсэнгээ ин хэлээу зэрэзшагъэхэм сицихээ тель, — юшыгъэрэ В. Свеженец.

1офтхъабзэу къышыгъи гээдэгээ чанэу хэлэжьагъэх, мы структурэм къулыкъур юшыгъи къини ыкчи юшыгъи. Ар сэнэхъаткэ къыхэзыхэрэ цыфланхэрэ альйтэх. Хэгъэгү клоц органхэм зицээнгээ языгъиэрэ къулыкъушэ пэпчь ихэгъэгү къыхумэнхэм ренэу фэхъазырын фае. Ашкэ ахэр сидигъи юшыгъэхэм.

КИАРЭ Фатим.

Сурэтхэр 1ошынэ Аслын тырихыгъэх.

2019-рэ ильэсир къызихъагъэм къыцегъэжъагъэу
общественэ рэхъатныгъэр къэухумэгъэнхэм, юшынэгъончъагъэр гъэлъэшигъэнхэм афэши Гъэйорышаплээм иподразделение дэгээгээ 543-рэ 1оагъ, ахэм зэклэмки нэбгырэ 8500-рэ ыкчи пилот зэрымыс къэзэбыбыхъэрэ аппарат 256-рэ ахагъэлэжъагъэх.

ЛЕНИНГРАД БЛОКАДЭР ЗЫТЫРАХЫЖЫГЬЭР ИЛЬЭС 76-рэ МЭХЬУ

БЭСЛЫНЫЕ ИЛЛЫХЪУЖЬНЫГЬ

НыбжыкIэхэу зауи пыджи зымыльэгъу гэхэмкIэ Хэгъэгу зэошхор тарихь хуугъэшэгъэ кьодыгу тхыльхэу тарихымкIэ е литературэмкIэ заджэхэрэм адэт къэбар къэлтагъэу щит. Ау а гумыкIыж хазабыр хэти ыгу нахь нэгъэсыгъэнимкIэ 1941-эгъушу хуухэрэр зэо хуугъэшэгъэ тхамыкIагохэу, цыфхэм яшэж кыхэнагъэхэу, джы кызнэсыгъэм ашымыгъупшагъэхэу къалотэжхэрэр ары. Ахэм — гукъэкIыжхэм зэо тхамыкIагом имашо хэтыгъэхэу, кынир мыжьюобгу хыльэу зытегъэогъагъэхэм яллыгъэ-цыфыгъэ, яшэлгээ зынэсигъыгъэр къашиотыкIыгь.

Черкес къуаджэу Бэслыные щыхъугъэр эзбгэвшни зыфэгъэдэни къэгъотыгъуай. Ау сидигъуи пшыгъупш мыхъущтыр блокадэр зытель Ленинград нэрэ-псэрэкэ кыдащыгъэ сабый ибхэу кIэлэцIыкI Унэу N 12-м чэсигъэхэр, ахэм янахыбэр джуртыгь, Бэслыные дэс нэжь-лужхэм, бзыльфыгъэхэм кызыерагъэнэжыгъэхэр ары. А охтэ плыр-жъэр дэдэм ежжэр ашхьэгъуягъэхэм, къуаджэм дэсхэм лууз-гукIэгъу мыхъухыж кыапкырыгыгь, лыгъэ къафэгумэкIын гупсе гори зышхъащмытыж кIэлэцIыкIхуузаам рипхыхыагъэхэр зэршалэхи, сид ишыкIеми, алса къаильнагъ, аухумагъэх.

Зэкэ кызызжэгъагъэр Ленинград блокадэр ары. Мэфэ 872-м къалэр зэфэдэкэхэгъэгум пыбзыгыгъэ хуугъагъэ. Гъаблэр, чыншэр, нэпсыр — хадэгъур зэфэдэкэхэгъэ къалэм шыхъащыгь. Унэхэм яччэхэр рагъэтэжыщтыгъэп, лэнэгъэу къатекуя-тэрэм агу ыгъэкIодыгъагъ, гъомылапхъи, зыгъэфэбэн амали ялжыгъэп цыфхэм. КIэлэцIыкI Унэу N 12-м чэс сабийхэм ашхьэ кырыкло-щтыр къашIоягъэ. 1941 — 1942-рэ ильэсхэм якIымафэ мыш сабый ибхэхэр ыкIи зэо кыбым щыгъэхэм якIэлэцIыкIхэр чIэсигъэх. АхэмкIэ пшьэдэкIыж ин зилагъэр къэралыгъор ары, ахэр сид ишыкIеми, заор зынэмисыгъэ чыпIэ агъэкощынхэр хэбзагъэх. Блокадэр зытель къалэм зы щыгъэныгъэ гъогу заку илдагъэр — Ладожскэ хыкъумымкIэ Чыгу-шхом къекунхэр. 1941-рэ ильэсийм ишэкIогу кыщегъэжыгъэу 1942-м игъэтхапэ нэс мы гъогумкIэ нэгъирэ миллионникю къаилькощыгъагъ. КIэлэцIыкI Унэм чэсигъэ сабийхэр мэльфэгум кыра-

щажжэгъагъэх, къыблэр, къушхэхэр нахь щынэгъончэхэу альятаагь. Кавказын фашистхэр къибэнэнхэхэхэмкIэ мэзипл фэдиз щылаагь. Ау сабийхэр къизэрэшэрэ мэшюку зэпышагъэр къэуцумэ, ежжэгъыз ерагъэу цуахъоштыгь, пыим исамолетхэр къизэрэратебыбэхэрэми ыгъэгупсэфыщтыгъэхэп. Краснодар краим мэшюкур кызысыгъэр фашистхэр етулпшагъэу Кавказын заокIэ кызыбэнагъэхэм тэфагь. Къалзу Армавир дэжь къэсигъэхэу Ленинград кырашхэрээр зэрэсигъэ мэшюкур къаильгъагь. Кызырашажжэхэм шье заулэ хуущтыгъэ, къанагъэр 80-м тIэкIу ехъуштыгъэ къодыгъягь. КIэлэпIухэр ыкIи сабийхэр, анахь цыкIум ильэси 5 юнайбжыгъэп, одхэу, гъингишхэу, пшыгъыгъэхэу. Етланы джыри ахэр анахь станциэ благъэм нэс льесэу къонхэу щитыгь. Аш нэсигъэх, администрацием куипл къаритыгь, ахэм поселкэу Домбай зэпачнышь, ГрузиенкIэ агъэзэнэу щитыгь. Цыфхэу зыльэгъухэрэр гыщтыгъэх, ашхын, аштыгын горэхэр къаратыгъагь. Гитлеровцэхэр тыдэкIи щыхъушшэштыгъэх. Джашыгъум къэнагъэхэр джыри кули 4-у агоштыгъэх, ашдэжын ахэм ашшэштыгъэп егъашэм зэрэзэтемыпльэжыщхэр. Куищым арьсыгъэхэр мэшюхэхэд хуугъэх. Къячэе ямыэжъэу гъогум теклодагъэри макIеп. Ахэм аштыгын сабий нэгъирэ 32-рэ ары псаоу къэнэныр зинаасып кыыхыгъяр, гъашхыи, ягъогу къитекIыгъэх, а чыпIэм къимыкIыжыщхэр къашыгъягь. Ау кум кIэшэгъэшыр шыхъафитэу кIозэ, амьшахэу Бэслыные дэфагъэх.

Къоджэ дэхъагъум ку зэтэухъумагъэу брезентир зытельир кыщущыгъу. Аш ильэгъэ кIэлэцIыкIхэм ятеплэгъэ гур ыгъэ-къодыгъэх: шлоим, нэпсым зэхидэжыгъэхэу, къары гори

цэкIэ, адигацIэхэр афашихээз, датхагъэх. Чэш реным нэбгырэ заулэу зыгадыгъэхэр тхагъэх Синицын Володе — Охуутэ Володе, Катя Ивановар — Охуутэ Фатимэ, анахь цыкIу дэдэу Марк — АгыржынкIо Мусса, Сашэ — Хэжь Рэмэзан хуугъэх. КIэлэцIыкI 32-рэу нэмыкIльэпкхэм аштыгъэр — урьиси, джурти джауштэу адигэ сабий хуугъэх.

Бэслыные щышхэм къинир анахьэу зызехашшагъэр мазэ тешшагъэу нэмыкхэр кызызклохэр ары. Анахь агъашшагъо иккугъэр нацист шуушашэр зыщыгь лышихохэр мо сабий цыкIу тхамыкIэ дэдэхэм ауж зэрихагъэхэр ары. Къоджэ старостэми фагъэптигэхэгъэхэгъэхэр агъэбильын зэрэмхыкIу, зэрэзэтыгъэр. Старостэми «кызызгырыгъагь» кыригъэхэу ышхъэгъэсигъыгь, ау аш ыуужым псынкIу кIэлэцIыкIхэм аштыгын мафэрэ унэм рамыгъэ-кынэу афигъэптигэхэгъэхэр. Къуаджэм лууз-гүүзэу сабий ибхэхэм афишишыгъэхэм теклодэнхээ зэральэ-кыщтыри ашхьэ кыригъахъэ-

щтыгъ, ау адигэм егашэм зэришэнэу, «е улсын, е улэн» алуу, зэдэрагъэштагь, къызэкIуагъэхэп, зы кIэлэцIыкIи купым щышу хагъээзыгъэп, псэр къурмэн афашиэу а охтэ жьалым къиним хашигъэх. Мы шьольтырыр мэзитфэу пыим зиыгыгъэхэм цыф кызызклохэр лажки-хъакы зимыгъэхэми хъэр псашьо ашагь 1943-рэ ильэсийм икымафэ нэс. Фашист техаклохэр тихээгъэу рафыжхьи, аш ильэситу тешшагъэу Теклонигъэр кызыэрэдахыгъэхэм икъэбар цыфхэм къалыыгъэсигъ. Бэслыные къуаджэм кIэлэцIыкIхэм зыкыщаатыштыгь. Заор зэуцужым, ахэр алэ къоджэ еджапIэм, етлан техникихэм ыкIи институтхэм ачхэягъэх, ау къаильгъэхэгъэх. Охуутэ Володе фэдэу къуаджэм къэзигъээзжыи, зыпIужыгъэ ны-тыхэу жыы хуугъэхэр зыыгыгъыгъэхэри.

Охуутэ Фатимэ (Кате) ыкIи АгыржынкIо Мусса (Марк) ашшэрэ гъэсэнгъэхэр зэрэгэхэтигъэу къэклоххы, къоджэ еджапIэм кIэлэгъаджэу Ioф щашшагъ, унагъохэр ашшагъ. Ахэр джы щышхэх, ау яльгыгъэхэм зэкэ ашшэ, ашгыгъэшэрэп янэ-ятэхэм ягъашээ зыфэдагъэр, арэгушхох. Бэслыные идхэягъаум сауэгэ шыт, аш бзыльфыгъэу сабий ибэр ыпIунэу зыштагъэ тешшагъагь. Черкес къуаджэу Бэслыные дэс цыфхэм яцыгыгъэрэ яллыгъэрэ зэбгэвшэн зэрэшьмыншэр, гукIэгъу-шулъэгъу амьшэрэ сабийхэм зэрафашы, ахэр зэрэлжүхыгъэхэр, псаоу кызыз-рагъэнагъэхэр дышэх хырэфхэмкIэ тыхээгъэнэр ишкIагъ. Дунээ тарихымкIэ мы хуугъэ-шIэгъэ зафэу цыфхыгъэшхом, лыхъужынгъэхэм яшэпхээ льягъэ зыштагъэр сидигъуи ѢсэтихыпIэ орэхху!

МАМЫРЫКЬО Нуриет.

Адыгэ Хасэм ия XX-рэ Зэфэс

ЛъЭПКЪ ШЭЖЬЫР ЩЫПХЫРАЩЫ

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» изичээзыу я XX-рэ Зэфэс щылэ мазэм и 25-м Мыекъуапэ щыклошт.

Я XIX-рэ Зэфэсым кыышты-
благъеу я XX-м нэс Адыгэ
Хасэм юфшагъеу илэр аш щы-
зэфахысыжыщ, Хэсашхъэм
хэтыштхэр, Дунэе Адыгэ Хасэм
и Зэфэс хэлжээштхэр, нэмьк-
хэри зэхахъэм щыхадзыщих,
юфшэнэу агъзэцкэштим ехыл-
лэгэе унашхохэр щаштэштых.

Адыгабзэм, лъЭпкъ шэн-хаб-
зхэм, тарихым язэгъешэн,
Іækыб къералгъохэм арсы
тильэпкъэгъухэм адтылэ
зэ-
хыныгъэхэр гъэптигээнхэм,
Адыгэ Республика иобществен-
нэ движениехэм юфшадашлэр
лъэхъаным диштэу зэхэгъэ-
ним, фэшхъафхэм Адыгэ Хасэр
адэлажье.

Урысыеу тызыщыпсэурэм,
Адыгэ Республика ихбэзэ
кулыкъушшэхэм яхыгъеу Адыгэ
Хасэм юфшэн зэрээхищэрэм
хэушхъафхыгъеу тегущыг-
штых.

— Зэфэсым игъэцкотыгъеу
зыфэтэгъэхъазыры, — кыти-
луаг Адыгэ Хасэм итхаматэу
Лымыщэкъо Рэмэзан. — Адыгэ
Хасэм и Хэсашхъэ хэтхэр
къалэхэм, районхэм ячып-
хасэхэм юф ачызышшэхэрэм
aloкIех. Яунашхохэр зэрагъэ-
цакъэхэрэм, мурадэу ялэхэм
защаагъэгъуазэ, цыфхэр Зэфэ-
сым фэхъазырхэу кырашлэн-
хэм пыльых.

Пашэр зышы- дэгъур къахэшы

Кошхэблэ районым и Адыгэ
Хасэм итхаматэу Нэвшэлкүй
Амин зэхэшкэло дэгүү, лъЭпкъ^ю
юфшгохэм къэшакло афхэх.
Адыгэ тхэкло цэрылоу Кіэрээ-
Тембот кызыщихуугъэ Кошхэ-

Еджаплэхэм адигабзэм из-
гъешшэнкэ сыхват пчагъеу
ащааратырэр макъэ, яшыкагъе-
тхыльхэр афимыкъухеу ильсы-
бэрэ хэтигъеэ. Адыгэ Республика
и Лышхъеу Кумпъил Мурат щыкагъеэхэм ядэгъээз-
жынкэе егъэжэпшүхэр
ышыгъеэ. Адыгабзэм фэгъэхы-
гъе тхыльхэр республика кы-
шыдагъэкыгъе.

сэныгъеу зэдьрэяэр яофшагъэ
кыышхэшы. Зэхахъэхэм кы-
шыгушыагъэхэм анахъеу кыха-
гъэштыгъеэр аштэрэ унашхохэр
нахь дэгью агъэцкэлнхэм
зэрэпильшигъхэр ары.

Адыгэ Хасэм физкультурам-
кэ ыкы спортымкэ и Комитет
ипашу, Урысыем, Адыгейим
язаслуженне тренерэу Хъот
Юныс изэфхысыжхэр ёыз-
нигъэм дештэх. Аш кызэрэ-
тиуагъеу, аужирэ ильсхэм
Адыгэ Республика спорт
псэольабэ щагъэпсыгъ. Къоджэ
спортым хэхъонигъэхэр ышын-
хэмкэ амалышхэр илэх.

Самбэм, дзюдом, нэмькэ
спорт лъЭпкъхэм апышэгъе
ныбжыкъэхэм шэнышу афэ-
хуугъ хэгъэгу ыкы дунэе зэнэ-
къокъухэм Адыгэ Республика
ибыракъ ащаагъэбэтэнэр. Хъот
Юныс кыхигъэштырэ тиспор-
сменхэр, тренерхэр республика
зэрэргүшхохэрэр, къэра-
лытъо тамыгъэхэр зэрагъэл-
пэхэр ары.

Шэн-хабзэхэр ныбжыкъэ-
хэм ёынгъэм щызэрхъан-
хэм Адыгэ Хасэм щытегуши-
лэх. Культурэм, гъэснгъэм,
спортым яофшагъэхэр Хасэм
изэхэсигъохэм нахьыбэрэ
къарагъэблэгъэштых. Спорты-
шом, культурэм ащицэ-
риохэм яхылгэгъе пчыхэ-
зэхахъэхэр агъэхъазырх.

Хасэм игъэцкэло куп хэт-
хэу Болэкъо Аслъян, Къуиже
Къэплъан, Тхъапшэкъо Аль-
берт, Хъот Юныс, нэмькхэри
якъещаклохуу лъЭпкъ шэжкын,
искусствэм, спортым яхылгэгъе
зэлукъэгъуухуу зэхашагъэхэр гум
шукъе кынэжыгъе.

Адыгэ Хасэм ия XX-рэ Зэ-
фэс щылэ мазэм и 25-м
республика и Къэралыгъо
филармоние щыклошт. Пчэ-
дыхжым сыхватыр 10-м лы-
клохэр атхынхэу аублэшт,
Зэфэсир сыхватыр 11-м ра-
гъэжэшт.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэр Адыгэ Хасэм изэ-
лукъэгъуухэм къащитетхыгъе.

блэ саугъет щыфэгъеуцугъэным
Адыгэ Хасэр фежи, хэбзэ
къулыкъушшэхери юфым чанэу
къыхэлжэхъагъэх. Къуаджэм
ипчэгү саугъетым кыгъэкъ-
рэклагъ.

Кошхэблэ районым тари-
хым, культурэм, спортым аф-
гъэхыгъе юфыгъохэу щызэх-
шэхэрэм Адыгэ Хасэр тапэкли
зэрэлжээштим тицыхэ тель.

Республика Адыгэ Хасэм
илыкъохэр щылэ мазэм и 20-м
Шэуджэн, Красногвардейскэ
районхэм ачылаагъэх. Хэсашхъэм
хэтэу Ламыкъо Эдуард
Шэуджэн районым щызэлжашэ.
Игүүлк, ишүшэлэхэйгъохэ
дунэе къэбар хуугъэх. Зыныжь
хэктолагъэхэм ишуагъе зэрар-
гъэкъирэм даклоу ныбжыкъэхэм

ялпун, ягъэсэн мэхъэн ин реты.
Кіэлэцкыкъухэм адигабзэр
зэрагъешшэн фэшл кіэлэе-
гъаджэхэм, лъЭпкъ юфыгъохэм
агъегумэкъхэрэм зэпхыныгъэ-
хэр Э. Ламыкъом адьрилэх.

Адыгэ Хасэм итхаматэу
Лымыщэкъо Рэмэзан, аш игу-
дээзэу Бэгъушъэ Алый, Дунэе
Адыгэ Хасэм ильээсэйх хуугъэу
хэтэу, отставкэм юфэ полков-
никэу, медицинэ шэнгэлжэхэм-
кэ кандидатэу Цыкыушъо Аслъян
Шэуджэн ыкы Красногвар-
дейскэ районхэм яныжьы-
къэхэм алыкагъэх.

Адыгабзэм изэгъешшэн юфы-
гъо шхъаэхэм ахальтээзэ,
зэдэгүүлэгъуухуу адьриялагъэхэм
узыгъэгүшхони, угы къеони
ахальтээуагъ.

Искусствэр — тибаиньгъ

Щытхъур афало

Адыгэ Республикаем и Камернэ музыкальнэ театрэу Хъанэхъу Адамэ ыцлэ зыхырэм пчыхъэзэххъэ гъашшэгъон щыкъуагъ.

Камернэ музыкальнэ театрэ 2019-рэ ильэсэм театрэм и Ильэс зэрэхэлжэгъэр зэфахысыжыгъ. Адыгэ Республикаем культурэмкэ иминистэрэ Аульэ Юрэ Камернэ музыкальнэ театрэ къытхъугъ. Министрствэм ирээнэгъэ тхыльхэр Екатерина Пигасовам, Ирина Минкарскаям, Тыгъуж Сусанэ, Юлия Аксеновам, Светлана Корневам аритыжыгъэх.

Адыгэ Республикаем изаслуженнэ артистэу Александр Степановым ыныбжь ильэс 70-рэ зэрэхуугъэм фэши Ю. Аульэр

фэгушуагъ, министрствэм итын льаплэу Теуцжоу Цыгъо иубийнэ медаль фигъэшшошагъ.

Урысыем итеатрэхэм ялофышэхэм я Союз икъутамэу Адыгэ-им ыщылэвшигэ игуадзэу Къуикъ Нэфсэт Адыгэим иартист цэргэй-лоу Александр Степановым шлоу щылэв къыдэхъунэу фиуагъ, хэгээгум итеатрэхэм ялофышэхэм я Союз и Щытхъу тхыль ритыжыгъ.

Камернэ музыкальнэ театрэм ихудожественнэ пащэу, Урысыем, Адыгэим искуствэхэмкэ изаслуженнэ ялофышшоу Сулей-

манов Юнис «Пшызэ театральнэр» зыфиорэ фестивалым театрээр зэрэхэлжэгъэм, артистхэр Къырым зэрэшыгъэхэм, театральнэ едзгэхэгъэр къызэрагъэлжэгъэхэм, Краснодар краим, Адыгэ Республикаем спектаклэ пчагъэ къызэрэшашыгъэм къатегуущыгъ.

Театрэм и Ильэс шлэнэгъэу щызэрэгъэгъотьгъэр щылэнэгъэм щагъэфедэшт. Музыкальнэ театрэм икъэгъэлжэхъонхэм цыфыбэ зэряплыэрэхэр хэтэгъэунэфыкъы.

Александр Степановым къыфэгушуагъэхэм «тхашууегъэсэу» къариложыгъ, шишэшье дахэм фэгъэхыгъэ спектаклэм роль шыхъаэр къышишыгъ. Артистхэр Ирина Криченкэм, Александр

Степановым, Михаил Арзумановы, Владислав Верещако, нэмийхэм залым чэсхэр Иэгу афытеуагъэх.

Адыгэ Республикаем изаслуженнэ артистэу, оркестрэм ихудожественнэ пащэу Аркадий Хуснияровыр яэшхъэтэу музыкантхэм орзэшьохэр агъэжынчыгъэх. Аппшоронскэ, Шытхъэлэ, Мыеекъопэ, Кошхъэблэ районхэм къарыкъыгъэхэр, къалэу Мыеекъупэ дэсхэр ягуалеу къэгъэлжэхъонхэм еллыгъэх. Театрэм льешэу фэрэзэх, щытхъур фало. Адыгэ Республикаем инароднэ артистэу, Грузиум изаслуженнэ артистэу Исуп Аслын къашьохэр ыгъэуцугъэх.

Сурэтхэр пчыхъэзэхахъэм къытхъигъэх.

ПИ №ТУ23-00916

Зэхэзыщагъэр
ыкъи къыдэзыгъэхъирэ:
Адыгэ Республикаем
льэпкэ Иофхэмкэ, Иэкъыб къэралхэм ашыпсүурэ тильэпкээгъухэм адьрияэ зэпхынгъэхэмкэ ыкъи къэбар жууцэх
иамалхэмкэ и Комитет
адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыэр:
385000,
къ. Мыеекъупэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхырэ А4-кэ заджэхэрэ тхьапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъухэрэ ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлхэрэ, шрифтыр
12-м нахи цыкъунэу
щытэп. Мы шапхъэхэм
адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием
зэкигъэхкожыхъ.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкъи зэлтэй-Иэсикъэ амалхэмкэ и Министрствэ и Темир-Кавказ
Чыпэ гъэйорышлам, зэраушыхъятыгъэ
номерыр

Зыщахаутыгъэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкъэмкэ
пчагъэр
4885
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 197

Хэутын узьчи
кээтхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Зыщикиэтхэгъэх
уахтэр
Сыхьатыр
18.00

Редактор
шхъялэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъялэм
игуадзэр
Мэшлээко
С. А.

Пшъэдэкъижь
зыхырэ секретарыр
Жакъэмкэ
А. З.

Күшхъэфэчъэ спортыр

Километриш хъурэ гъогум зыщызэнэхъокъухэм Александр Евтушенкэм ятлонэрэ чыплэр къыдихи, тыжыныр кыифагъэшшошагъ. Купым хэтхэу зызэнэхъокъухэм А. Евтушенкэм икъэрүкэу ятлонэрэ чыплэр къыдихыгъ.

Тыжыниту, яплэнэр

Хэгээгум күшхъэфэчъэ спортымкэ изэнэхъокъу Сант-Петербург щызэхашагъэм Адыгэ Республикаем испортсменхэр чанэу хэлжэгъэгъэх.

Стлашьу Мамыр нэбгырэ зырызхэм язэнэхъокъу чанэу хэлжэгъагъ. Адыгэ Республикаем щаплугъэ нарт шьаом хагъеунэфыкъэр чыплэхэм ашыщ къыдихыштэу тигъэгүгъэштэгъигъ. Стлашьу Мамыр зэлукъэгъум икъэхэм икъуу зыфимыгъэхъазырыгъэу къэлжэгъуагъ, я 4-рэ чыплэр кыифагъэшшошагъ.

Аргентинэм щыкъошт

Дунзэ зэлукъэгъоу Аргентинэм икъэлэ шхъаэр Буэнос-Айрес щыкъоштам Америкэм, Европэм яспортсменхэр хэлжэштых.

Урысыем күшхъэфэчъэ спортымкэ ихэшыпкыгъигъэ командэ хэтхэу Александр Евтушенкэмрэ Стлашьу Мамыррэ зэнэхъокъум ялэпээсэнгъэ къыщаагъэлжэгъошт.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Берлин щызэнэхъокъуущых

Дунаим күшхъэфэчъэ спортымкэ изэнэхъокъу мэзаем иаужырэ мафэхэм Берлин щыкъошт.

Адыгэ Республикаем илъыкъохэу Александр Евтушенкэм ыкъи Стлашьу Мамыр Урысыем ихэшыпкыгъэ командэ хэтхэу Берлин щыкъошт зэнэхъокъум хэлжэштых.

Республикэм күшхъэфэчъэ спортымкэ иеджаплэ ишащэу Анатолий Лелюк зэрилжээрэхэмкэ, Адыгэим щагъэсэгээ къалэхэм тагъэгушон альэкъыщ. Олимпиадэ джэгунхэу 2020-рэ ильэсэм Токио щыкъоштхэм ахэлжээнэхъомкэ Александр Евтушенкэм амалышуухэр илэх.